

Діло

<p>РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринков 16, 2. пов. Конт. н.чт. пада 26.726. Адреса тел.: „Ліва-Львів“. Число телефону 866. Гуменська редакція на території.</p>	<p>ПЕРЕДПИСАТИ: в Австро-Угорщині: місячно 5— К. квартально 15— піврічно 28— річно 54— у Львові (без доставки): місячно 4— К. квартально 12— піврічно 22— річно 44— в Німеччині: місячно 29— К. квартально 86— За зміну адреси оплатити по 10 к.</p>	<p>Ціна отримання: Річна передплата, доставлена поштою до Львова коштує 48 к., а поштовою 1 К., а за кордоном 1 К. 50 к. (включаючи вартість пошти). Якщо ж передплата платиться в Німеччині 2 К. 50 к. включаючи пошту. Відповідно до статуту № 1000 — — — — — Всіх передплатників повідомляти у Львові 26 с. на передплату 100 к.</p>
---	---	--

Видає: Видавничий Союз „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Аграрні процеси з Гавщини

Львів, 2. липня 1918.

В кращій суї карній у Львові розпочався вже дев'ятий ряд карних процесів проти наших селянок і селян в равського повіта, яких основию є беззглядне введення там свого ча у примусу польських робіт на двірських обшарах, що сільське населення уважало за зановидь введення панщини, проти чого чинно заперечувало. Проти сего селянського протесту адміністраційні влади.

що сотня селянок і селян в Равщині стає і ще стане перед карними трибуналами.

Дня 1. с. м. переведено перед п'ятим карним трибуналом під презедом надрадника Янка при співучасті радників Огоновського, д-ра Гешовського і Дворжака дві карні розправи на тлі так званих селянських розривів в Равщині на весні с. р.

Перша розправа була проти Євки Надяк, літ 48, Євки Шумило, літ 35, і Семка Дзюнка, літ 70 — всіх в Монастирська о злочин публичного насильства з § 81 зак. карн. (піврване чинне на урядові особи і пагрози проти них в урядованні). Акт обжалованя представляє справу так:

Серед населеня в Равщині поширилися вісти про заведення панщини і тому сільське населення стало товпами стеречи хрестів „свободи“, виставлених на пам'ятку знесеня панщини, думаючи, що староство в Раві велить їх усунути. Дня 2. цвітня с. р. зібрала ся в Монастирку товпа людей коло 250 душ, увбросна в коли, вили і доплати, для стерення хреста „свободи“. Бачучи се і що би запобічи насильству, які вже тоді мали місце в інших громадах, вахмістр жандармерії Йосиф Анвайлер при помочи війська овзв'язав товпу з під хреста „свободи“, при чім Семко Дзюнка ставив опір, так що вили треба було йому виривати силою. Того самого дня збрала ся товпа коло 50 душ коло хати місцевого війта Леська Рудика, відгрожуючи ся йому і жадаючи видачі громадської печатки. На чолі товпи стояли обжаловані Євка Надяк і Євка Шумило і перша грозила йому спаленням, а друга забиттям, як їм не выдасть громадської печатки. Зі страху перед тими вогрозами війт Рудик видав товпі громадську печатку.

Обжаловані до вини ни почувують ся, признають тільки, що були дуже занепокоєні тим, що уряд громадський, ідучи на руку ділчам і пессорам, силою при помочи жандармерії і війська зганяв людей з їх власного поля на панські лани. Закинених насильств не допустили ся. Перші дві звиняють ся тим, що не грезили, тільки просили о печатку, а Дзюнка тим, що трап'я від гною мав з собою тому, що ішов розкидувати гній на своїм полі.

Переслухано від присягою двох свідків. Жандарм Анвайлер обтяжував дуже Дзюнка, кажучи, що на його виванс віддати граді, не хотів сего зробити і аж двох жовнірів мусіло силою їх йому видирати, натомість війт Рудик, що в слідстві обтяжив дуже обі обжаловані, тепер на розправі на подрібні питання предсідателя п. Янка і оборонця д-ра Барана визнає, що жінок зовсім не бав ся, а на погрози, що його обжалована Надяка спалить, а обжалована Шумилаха убє, як буде панщина, не звертав уваги, бо знає, що панщина ніколи вже не буде. Печатку видав Василю Филипови, а не бабам і дстав її сейчас назад.

Обжалував заступник прокуратора п. Герман; Надячку і Шумилу боронив адвокат д-р Степан Баран, а Дзюнка д-р Зарицький. По правних виведах оборонців д-ра Барана і д-ра Зарицького, котрі вказали, що в данім случаю нема зовсім знаменя злочину публичного насильства з § 81 зак. кар. — трибунал по довшій нараді видав вирок, звільняючи всіх обжалованих від злочину з § 81 зак. кар. (жа-

дана прокуратором кара виносила після § 82, уст. 2 — в'д одного до пяти літ тяжкої вчиничі) — засуджуючи натоюість Надячку і Шумилу за пеступства з § 312 (образа публичного урядника в урядованні) і § 314 зак. кар. (перешкоджуванє в урядованні) на кару семи-денного арешту, а 70 літнього Дзюнка за перест. з § 314 зак. кар. на кару тридневного арешту з заміною на 30 К гривни. Вирок прийнято.

Того самого дня переведено перед тим самим трибуналом другу карну розправу на тлі так званих селянських розривів, проти Павані Думич, літ 30, Матрони Думич, літ 50 і Ксені Молдрик літ 45, селянок в Погариска в Равщині о влочин з § 81 зак. кар. і провину збіговиска з § 283 зак. кар. Всіх обжалованих боронив адвокат д-р Степан Баран.

Акт обжалованя представляє справу в той спосіб, що дня 2. цвітня с. р. зібрала ся перед мешканєм війта Якіма Долинського в Погариску товпа коло 300 людей увбросна в костурі і каміня, жадаючи грізно від него визнаєня, чи се правда, що заводять панщину. Щоби не допустити до грізних розривів вахмайстер жандармерії Володислав Мудек при помочи жовнірів старав ся розігнати товпу, звиваючи її, щоби сейча: розійшла ся. Обжаловані не послухали зазиву, остали на місці і силою треба було виривати їм костурі з рук. Переслуханий як свідок жандарм Мудек визнає обтяжуючо для обжалованих. На внесене оборонця д-ра Барана розправу відрошено для покликаня свідка фрайтра Куземського, котрий справу представив инакше як Мудек.

У. П. Р. про справу поділу Галичини.

Парламентарне положенє.

Львів, 2. липня 1918.

„Korrespondenz Austria“ приносить отсей комунікат У. П. Р.

Навизуючи до своєї заяви з 27. червня і супроти заяви президії польського кола з 28. червня, що компетентні польські чинники телер як і перше були би готові „на основі неподільности коюю печатки переговори про угоду з руським (ruthenisch) племенем“, признала Українська Парламентарна Репрезентація дальші переговори злишними. Що до Українців, то вони в кількахратних еміуціях ясно і рішучо означили своє становище і з огляду на те не мають вони нічого більше додати до своїх недвояких заяв. На польське становище, щоби вести в Українцями переговори про угоду на основі неподілення Галичини, Українці не годять ся під ніякою умовою і заявляють супроти того, що для них є арлий до переговорів тільки поважне подуманє предложенє про поділ Га-

личини на основі етнеграфічних розмежовань. В случаю незрушимого забезпеченя про поділ Галичини в Україні також готові почати переговори про охорону і права національної меншости на українській області.

Мимо корисних предложень „економічного“ характеру з боку правительства, Поляки поки що не кидають своєї опозиції проти д-ра Зайдлера. Деякі круги польського кола бажають союзу з Чехами і південними Славянами. Про дальшу тактику кола рішать його наради, які президія наміряє скликати до Кракова.

Засіданє Палати послів визначено на день 16. липня о год. 11 перед полуднем. Того ж самого дня по полудні відбудеть ся засіданє Палати панів. Правительство бажає щоби Палата послів почала свої наради дебатом над предложенєм про бюджетову провізорію і сподієть ся, що на те згодять ся голови клубів.

Політична криза на Україні.

Шум чи Гренер? — Реконструкція кабінету.

Львів, 1. липня 1918.

Передучорашнє „Вільне Життя“ нише у вступній статі між ин.:

„Одним з головніших моментів політичної ситуації є повернення в Київ із підорожи до Берліна барона Мума та генерала Гренера.

Що вони з собою привезли?

Ось головне питання у кожного, хто интересуєть ся українською політикою. Хто переміг у Берліні, — чи Мум, якого вважають прихильником сильної роботи тільки з українськими партіями, чи Гренер.

Від сього залежить, в який бік стане ся зміна правительства на Україні, — чи буде українське, чи „трєловське“ правительство з курсом на „єдиную-неделимую“. У всякому разі ясно, що кабінет Лизогубів далі не може стояти і коли ще не знає, то хіба через те, що його тримають „для обстановки“.

Оскільки відомо, переважила в Берліні Мумова орієнтація, й хитання берлінських міродатних чинників між „єдиноросійською“ й „україно-фільською“ політикою, спинились твердо на останній.“

Та сама часепись доносить в телеграмі з Києва, датованій 29. червня:

На протязі вчорашнього дня з ранку вели ся переговори між ріжними групами. Загальний настрої в сферах направлений в сторону організувати національну владу.

До 3. години в день намічено слідуєчий список кабінету: головою міністрів — генеральний прокурор Маркевич, внутрішніх справ — князь Кочубей, закордонних справ — Дорошенко, військових — Рєгєза, заступник військового міністра Греков, торговлі — Сідоренко, просвіти Василенко, юстиції — Шелухін, харчових справ — Соколовський, фінансів — Ржаницький.

Новий кабінет поставив також умови в цілях переміни заступників міністрів.

Кандидатури Демченка і Суковкіна відпали в наслідок їх непопулярности.

Лизогуб, Кєлєколюцев і Гутник не залишають ся.

В правительственных колах повідомляють, що програма нового кабінету має бути строго національно демократична.

Вчора відбула ся нарада в раді міністрів.

Положенє в Холмщині.

Від власного кореспондента.

Київ, 30. червня 1918.

У міністра заграничних справ Дорошенка явила ся делегація холмського населеня під проводом ректора холмської духовної семинарії

архимандрита Смєрагда, який поділив ся зважним кореспондентом деякими своїми поміченнями про сучасне жите холмських Українців.

Положенє в Холмщині назвав архимандрит дуже тяжким. В області австро-угорської окупації власти ставлять всякі перепони виселенцям, які бажають вернути домів, коли вертаю-

чим Полякам вони той поворот всякими способами удекують. В останніх місяцях влади видали рішучі заарядження в цілі заселення Холмщини польськими колоністами.

Україні не мають ніякого права займати урядові посади. Польські емісарі розідають ся по всім краю, ведучи завзяту агітацію за прилученням Холмщини до Польщі. Українських діячів переслідують ся систематично. Українська

інтелігенція фактично позбавлена всякої можности працювати в хосен свого народу.

Делегация холмських Українців вказала міністрови заграничних справ та закрити цілого ряду українських інституцій і пресила прийняти відповіді міри в цілі повернення Українцям належних прав. Міністер пообіцяв видати такі заарядження.

Проти примусу навчання польської мови.

Навчання польської мови з культурного становища безвартне, а з національно-політичного понижаюче, а законного безправне.

Нам вишуть: Громада Лисятчі говіту стрийського числить після послідного урядового спису 2270 мешкаців, в тім 1945 Українців гр. кат. обряду, 156 римо-католиків, 18 Німців евангеліків і 151 жидів. З огляду на те, що також значна часть римо-католиків, евангеліків і жидів, — живучи від давна серед українського населення громади, признають ся до української народности, можна прийняти число Українців у сій громаді на поверху 2000 голов; хоба яких 200 осіб себто заледви 1/10 часть всего населення громади не причисляе себе до української народности. Громада має у себе від кількнайцяти літ 4 класову школу, а ше місцеве населення радо горнеть ся до науки, тож в школі сій вчить ся рік за рік пересічно до 400 дітей, з невеликими винятками загалом української народности.

Мовою викладовою тої школи народної є мова українська, одначе в супереч основній засаді педагогіки і в супереч постанові арт. 19 основного закона конституційного про права горожан, після котрої публичні школи в краях держави австрійської мають бути так уладжені, шеби кожда народність побирала в них науку в рідній мові без примусу вичування другої мови, примус такий в школах народних Східної Галичини існує, бо після норм впливів науки, Галицькою п. к. Красвою Радою шкільною для Східної Галичини виданих, мусить кожда українська дитина в громаді Східної Галичини вже від другого року науки вчити ся обовязково також польської мови.

Ту аномральну постанову шде українське населення Східної Галичини не тільки відчувает як дуже для себе кривдичу і народність українську упосліджуючу, бо прикром в західній Галичині, де також є багато громад в мешаннім населенім польсько-українським, такогю примусу вичування української мови нема, але уга-

жас її для культурного розвитку і рівноправности своєї народности просте шкідливою, бо наука польської мови по українських школах народних ведеть ся учителями дуже форсовно, від дитвори вимагае ся не тільки плавного читаня і писаня в польській мові, але і „поправисте“ її вислову в розговірній мові, — вшішляе ся в сернях дитвори чужий її світогляд і погорду або легковажене своєї культури і мови, а на се все ся тратить ся тільки дорогого часу, що наука інших в практичнім житю найбільше потрібних предметів через те дуже за недбусть ся і молодіж з школи народної Східної Галичини не виносить ані половини тих відомостей, які дають їй школи народні чисто польські, німецькі або чеські.

В парі з тим іде і політичне упосліджене української народности в Галичині, бо східно-галицькі власти автономічні і державні, опираючись на тім, що кождий Українець східної Галичини вже з школи народної мусить мати докладне знане польської мови в устнім урядованю, як і в письмі до українських громад і осіб переважно лиш польської мови уживають, в судах і урядах спісують з українськими сторонами польські протоколи, від Українців відбирають навіть з часта присягу в польській мові і на кождім кроці українську мову з уживаня елімінують.

З тих причин громада Лисятчі і рідні діти її місцевій школі народній в Лисятчах науку шкільну побирають, домагають ся, шеби п. к. Президія Ради Міністрів зволила в дорозі законодавчій запректувати і перевести зміну, шеби в школах народних східної Галичини, в особня в школі народній в Лисятчах примус науки польської мови як другої красвою був усунений, а наука польської мови яко предмету надобовязкового була пелішена до добровільного вибору учеників згід. із родичів.

Нарада дала позитивний вислід і довела до цілковиті єдности що-до становища, яке мають заняти австро-угорські делегати в господарських переговорах з Німеччиною. Устійнено також інструкції для учасників переговорів в Зальцбургу і границі, до яких можна на них дійти.

сильного ворога треба було звернути в сі сили. Але як тільки почала ся війна, приєднав собі полки ресстрових, старого, вибраного жовніра, що був добре вивравлений і дисциплінований. Організацію ресстрових полків бачив імі, лиш на місцях старшин, прихильної Полякам, іменував нових полковників, вірних Україні, готових до боротьби за її волю. По перших побідах українська армія збільшила ся в десятеро підділами селянських добровольців. Сі нові части на полі бою мали невелику вартість, бо не доставало їм досвіду, кертности й оружя. І се є найбільше діло Богдана, що він в тих ватаг черні зумів виробити відважні, стрійні і карні відділи, що були йому послужні на сліпці, що на його приказ готові були іти в огонь і небезпеку. Своими подкамі і сотнями Хмельницький міг орудувати, як вмілий шахіст фігурами, — з одного терену боротись на другий, з позиції на позицію перекидав він своїх людей, і вони ішли серед неагид і перешкод з одушевленьем, з лінею, скорими маршами, прямо до назначеної ціли. Не послушати гетьмана, се була річ небувала, — жовнір знав, що за труд істант похваляе і нагороду, за багане і непослух чегас його безоглядна кара, чи він рязовик, чи толковник. Назів найперший вождь по гетьману Кривош; за поневадні похибки був прикований до гармати.

Рівночасно з організацією армії шла організація адміністрації. По утєчі польських війск і урядників Україна лишилась без усякого адміністраційного апарату. Цілі тростори були без управлєн, сузу, власний безпеченства.

Маси народа д тепер тільки гноблені панською рукою, не були приготовлені до сьоро, шеби взяти власть у свої руки. Чевонь знала тільки нищити двори, пелітати жидівські школи, забирати шляхотське добро, — про завданя і потреби держави не мала ніякого понятя. Лиш

Торговля в Україноу.

Відень, 30. червня 1918.

На основі оголошених дат торговельний оборот з Україною до дня 2. червня с. р. представляє ся так:

З України вивезено 7.034 вагонів товарів, а доставлено 5.728, з вивезених з України товарів дістало ся Німеччині 2.242 вагонів (в сім 1.850 вагонів поживи, решта сирівці), Австро-Угорщині 4.792 ваг. (в них 4.459 ваг. поживи, решта сирівці). На Україну доставлювано головно вуголь і мануфактуру.

Оборот відбувае ся на 3 головних лініях, через Львів, Бересте і Браїлу; найбільше через Львів.

З України вернуло 162.125 австрійських і 15.198 німецьких полонених; на Україну вернуло 61.311 полонених.

Політичне положеня на Україні

Резюме в Міхновським.

Львів, 1. липня 1918.

„Молодая Украина“, український дневник в російській мові, який виходить в Одесі, містить 28. червня розмову з Миколою Міхновським. Імя Міхновського як старого діяча, дуже популярне на Україні. Після перевороту поручив Міхновському гетьман зложити кабінет, но він відказав ся Телер його імя фігурує знов на різних списках, то в ролі голови кабінету, то в ролі міністра внутрішних справ. Про політичне положеня на Україні Міхновський так вказав ся:

Українські діячі повинні негайно прийняти запрошенє і увійти в склад кабінету. Конечно, шеби Україні мали в кабінеті більшість, значить 6—7 місць. Вони повинні взяти в свої руки найважніші портфелі — міністерства внутрішних справ, земельних справ, освіти, війни, справедливости, торговлі і фінансів. Само собою розумієт ся, що портфель міністра закордонних справ повинне остати ся в руках України. На се становище належало би покликати людину з дипломатичним досвідом, а Д. Дзюрошенко міг би в більшим успіхом заняти місце міністра народної освіти.

Недостатку хліба поясняе Міхновський недоволенєм селян з приводу напряму державної політики і заявляє, що заворушенє між селянами може тільки заспокоїти негайна реорганізація кабінету. Він переконаний, що правлячі круги зрозуміють вповні положенє і уживуть всі сил, аби з нього вийти.

Нові ціни збіжа.

Львів, 2. липня 1918.

Урядова „Wiener Zig.“ оголошує нові розпорядки про підвищенє цін збіжа. Від тепер коштують ме 100 кг. пшениці і жита по 55 К. (передтїм 40 К), ячменю 50 К (передтїм 37 К).

Спільна нарада міністрів.

ВІДЕНЬ, 1. липня. (Ткб) Дневники доносят: В суботу вчером відбула ся в палаті австрійської президії міністерства спільна нарада міністрів, яка була головно приготованє до німецько-австро-угорської господарської конференції, яка має відбути ся 8. с. м. в Зальцбургу.

ІВАН КРИПЯКЕВИЧ.

ГЕТЬМАН.

З досвідів минувшости.

„До Тебе в славою мовою мого звертаю ся, мійде нам вожаке, гетьмане всього за ворожського війська і цілої козацької України, Богдане! Промов до нас, братів своїх і навчи нас, як мiamo без Тебе жити і поступати з окржачучими нас неприятелями і ворогами нашими! Дай нам пересторогу, шеби ми не були збройвані і побиті від неприятелів наших! Відложи хоч на який час тепершній выкон Твоєї смертности і прсмови до нас щось ласкавого і доброго на дальше житє наше, лакавий і добрий наш гетьмане!“

З такою промовою має звернути ся до домовини Богдана Хмельницького його секретар Самійло Зоряка. Такі слогами звертали ся до тиний гетьмана його наслідники по гетьманстві, так говорива до нього українська інтелігенція давнини часів, так само молила його її молодші покоління: „Дай нам пересторогу, шеби ми не були збройвані і побиті від неприятелів наших!“

Які були основні сили і популярности Богдана Хмельницького? Якими дорогами дійшов він до сьоро, що його держава стала сильна, велика і непобідна — яким способом здобула собі се незвичайне признанє, що перед ним клонили ся всі голови, свої і чужі, що й нині ше дивимо думками в його часи, як в період слави і могутности нашої держави?

Організацію української держави почав Хмельницький від юности. Навперд на островах Запорозжя зібрав всіх тих, що до війська були прикочі, — і старих досвідних к заків і нових поселенців, в їх, сто тільки міг нести оружя. Не міг ше дивити ся на собі людей, бо проти

військова козацька управа певсно могла завести лад, здусити анархію і скермувати народні сили в одно свідоме і сильне руслє.

До адміністрації, які до війська Хмельницький притягав всі державно-воїнські сили, які тільки можна було використати. Урядники козацького походження творили очевидно більшість, але побіч них доступ до власти мала кожда інтелігентна одиниця без огляду на рід і стан. Міщани, що показали здібність рідити городами, лишили ся в управі городів; цілий ряд заслужених полковників чождив з міщанських рідів. Хоча Хмельницький воював з шляхтою, не вагав ся приєднати до адміністраційної служби також гарнійші і здорові елементи з поміж шляхти. Починаючи від генерального писаря Виговського, на становищах генеральної старшини полковників і сотників було велике число українських шляхтичів; в канцелярїях і діяльоматичній службі шляхотський елемент переважав, як найбільше освічений і досвідний. Не замикано також воріт ахібиним силам з поміж чужинців. — Греки, Серби, Болгари, навіть Татари і Жиги з західних становища відповіді сазму аняно і талановити.

У внутрішніх і особливо соціальних питаннях Хмельницький не ставав у службу одній партії або напрямку, але глядів на все з огляду на добро і розвиток цілої де жавни. Козакам дав в руки провід в управі, але не дозволяв, шеби козцька старшина переимє з ся в панство і на ново заввдила кріпацтво. Шляхту приймав до служби, але від умовою, що вложить свої шляхотські претенсії і буде відповідати державну власть. Селянством опікунув ся, але не допускав, шеби між червою ширило ся анархя. Містам давав нозі права, але і притягав їх до більших обовязків супроти державного скарбу. У справах церкви не мішав ся, але також остро

віаса 50 К (переднім 68 К), кукурудан 50 К (переднім 38 К), гречки 60 К (переднім 40 К). Стійкові овочі: горох 120 К (80 К), сочевиця 150 К (120 К), боб 100 К (80 К). Наслідком підвищення цін збіжжя подорожжя також мука. Ціни будуть однакові в обох половиннах монархії, що положать край різним спекуляціям.

В цілях прискішення доставки виначасу розпорядок премій, які виносити-муть до 15 липня 25 К, до кінця липня 20 К, до кінця серпня 25 К, в вересні 10 К, до 20 грудня 5 К.

В краях, діткених війною — значить і в Галичині — можна признати дальшу премію, а саме в увглядненню висших коштів продукції в сих областях. Виконавцем розпорядків є „Централя для обороту збіжжя“.

Зав'язті бої під Асією

ВІДЕНЬ, 1. липня (Тко) Урядово.

На фронті Північ не було важливіших подій. На італійській лінії від Асією прийшло знов до зав'язтх боїв. Тому що коло дель Россо і Монте ді Еаль Белья можна було вдержати тільки при великих жертвах, відступили залогі цих точок до давнього голодного становища коло міста Стенале.

На півдні від Каффа коло Асією відперли ворожі степні наступи. Наші летуни виконали успішні заходи над устієм Північ на військовій урядженя неприятеля і вернули назад в повнім числі.

Німечка досича на Заході.

БЕРЛІН, 1. липня (Вольф). Урядово:

Група кн. Рупрехта: Бсева діяльність зроста вечешом на мнстих місцях Френту. Оживлена стежна діяльність триває далі. Відперто англ Роскі частині наступи на північ від Альберт.

Група цім наст. престолу: Між Есною і Марною ожилена врожа діяльність. Кілька разів Радла прста до сильних степних випадів Коло і на півдні від S. Pierre Aigle пішли до наступу Французи по найбільш огненім приготуваню. Із відперто. Також не дали ся на тім місци нічві наступу неприятеля.

Число полонених, які перевезено через наші збірні станції від 21. марта с. р. значить від початку наших наступних боїв, вносить 181.454, з чою припадає на Англіїнів 94.936, в тім 4 генералів і до 3.000 офіцирів; на Французів 89.099, в тім 2 генералів і до 3.100 офіцирів. Решту творять Португальці, Американці і Бельгійці. Дотепер доставлено в боїшня 2.476 гармат і 15.024 кулеметів.

З справ учительських.

Нам пишуть: На сходинах учительства львівського Відділу скружного (на місто і повіт) Тов. „Взаїмної помічи“ в дні 19 мая с. р.

і рішучо виступив прсти митрополита, коли той хотів взяти у свої руки провід у політичних справах.

Хмельницький зібрав у своїх руках всю власть, — не тільки виконуючу і судейську, але і законодавчу. Давне козацьке законодавче тіло, рада, існувала і тепер, так як від початків Запорожжя, але втратила всяку силу і значіне. Богдан скликав загальну раду в початках свого правління, щоб рішити на ній справи внутрішньої і заграничної політики. Але дуже скоро гересидачи ся, що рада при давній організації є невдбна до рішень: репрезентативна система не була ще виробле а, знов же вселюдний зїзд козаків, перемінив ся у виче черги, на якій ніяка державна справа не могла знайти оцінки ні рішеня. Хмельницький зрештубав потім зі співробітництва ради і скликав її знова в формальних причин, — як ту славу переяславську раду 1654 р. де козакі без добіт аклімацією прийали внесеня гетьмана. Місце загальної чи чорної ради заняла инше тіло, — рада старшини. Гетьман оточив ся гуртом людей, що були елитою тодішньої української суспільности, що вивчаєди ся таланом, овістю, державним зміслим, ім перучав зависші становища в державі і радив в тімн та впершу державного корабля.

Гетьманство було інститутом того рода, що можна було його силу звести до зера, але можна було також розширити його компетенції у безмір. Хмельницький завдяки своему небуденному таланові і сприяючим обставинам поставив гетьманську власть на найвишм шкелі розвитку: він був монархом у повнім значіню, — некоронованим королем України.

Українське громадянство не противило ся тому станові речей. Правління Хмельницького діло України добробут і розвит, якого вона

порішено віднести ся з домаганем до Головної Управи У. П. Т., щоб вона супроти дуже невідрадного матеріального положеня учительства шкіль приватних, остаючого під її управою, підвищила побори того ж учительства.

Виконуючи се рішене, виділ Відділу виіс через Дирекцію межсріял до Головної Управи У. П. Т., на якій під датою 20. червня с. р. до Ч. 870 одержала Дирекція слідуючу відповідь:

„До Хвальної Дирекції Тов. „Взаїмна поміч галицьких і буковинських учителів і учительок на руки Вп. Івана Стронського у Львові. Головна Управа Українського Товариства подає до відста Хвальній Дирекції Товариства, що на своїм послднім засіданю порішила піднести річні побори учительським силам, знятим в приватних школах Товариства у Львові в шкільнім році 1918/19:

- 1) Невгел'фковський до 1800 К. річно
- 2) ишим о 50% платні псбирансі в 1917/18. Ззначаючи при тім категорично, що робить се не під загрозою страйку учительських сил, висловленю в пусьмі Хвальної Дирекції, тільки в цілях удекшення членам своїх учительських зборів перебути се незвичайно пригре сесвітне нещасте, яке від 1914 р. чимраз гірше томить цілу Европу. Головна Управа є вповнісідома того, то платнею, навіть чотирократь підвищеною, не булаби в силі учителям в нинішних часах нечуваної дорожнечі дати так зване мінімум ехзистенціє і його ніколи не дасть по тій причині, що Товариство ані в шкільних сплат, ані в жертв достаточних фондів на се не може придбати.

Тому то Головна Управа Товариства є приневдета вже задалегідь заявити, що коли би прстиєм шкільного року 1918/19 фонди Товариства на згадачу підвишку не вистарчали, а покільки до нашої суспільности показали ся безуспішними, Товариство віддасть судбу своїх шкіль українському народові“.

Про наведене рішене повідомляю загал учительських сил шкіль У. П. Т. як і цілу українську суспільність...

Іван Стронський.

НОВИНКИ.

Львів 2 липня 1918

— Що говорив нащадок гетьмана П. Скоропадський. Бюро преси при державнім секретарстві У. Д. надіслало нма 27. червня таке письмо: В 129 ч. Вашої газети появиля ся нотатка під заголовком: „Шо говорив нащадок гетьмана П. Скоропадський“. Прессмо написати, що на підставі одержаних Вами відомостей з вповні авторитативного джерела, можете ствердити, що П. Скоропадський, про якого є мова в сій нотатці, не тільки не є ідентичним з особою в. Гетьмана, але навіть не стоить з ним в жадній звязи. Взагалі п. Гетьман ніколи не був членом російської Державної Думи, і тому не міг там виступати з промовою. — Дирекція бюра преси. — Д. Др. Донцов.

не знала від давних часів. Селянство розбагатило незвичайно, завдяки знесеню панської власности і політичній свободі, в містах зроста торговля і промисл, цілий зрїй галюднив ся і загосподарив ся на причуд. Всі талановиті сили мали вгоду до праці і діяльности — кожний міг розвинути вповні свої сили. „Ой, не має лучше, та не має краще, як у нас на Україні!“, лунала пісня. На зверх Україна була деожавою синьсю і будила появив и зависть у близших та дальших сусідів. Хмельницький не тільки зовсім різльно думав про зєдиненє всіх українських земель але міг числити, що з Україною злучить ся велика часть Білосї Русі, що за ним іде маса польського селянства, що може запанувати в Молдаві і Волщині, що звязуть ся з ним денські козаки. Безнастанні восољства в усіх оточуючих державах були свідомством, що Україна є визначним чинником у міжнародних відносинах.

Українське громадянство було свідоме, що держава завдячує свій добробут, розвиток і славу в першій мірі великому гетьманови. Богдан Хмельницький був божищем війська, улюбленим „батьком“ для черни, неоціненим учителем для своїх товаришів і співробітників, — ввіцеми і недосяглим образом володаря для наслідників. І не тільки найблизші повеліня вміли його оцінити, але і нині, коли побіч великих заслуг бачимо теж відні і невідні промахи великого гетьмана, — а тут же чекаємо на державного мужа на міру Богдана. За Самійлом Зоркою кличемо: „Відложи хоч на який час теперішнє право твоєї смертности, Гетьмане, — дай нам престорстгу, щоб ми не були звољовані і побиті від неприятелів наших!“

Львів, 2. мая 1918.

— Особисті вісти. Радник виділу красвого п. Іван Кь в ел ю к виїхан на відпустку, а заступництво його в урядованні обійв п. радник Рожанковський, до котрого належить звертати ся в усіх справах ресорту.

— Українська армія. Наказом військового міністра до генерального штабу установляеть ся нові візріженя чинів: хорунжого погоні без зірок; значкового — одна зірка; сотника — дві зірки. Для штаб офіцєрських чинів: для військового старшини — одна зірка, на більш широкім погоні; для полковника — дві зірки. Для генеральських чинів: генерального хорунжого — погон без булави; для генерального значкового — погон з одною булавою; для генерального бунчужного — дві булави нахрест.

— Нова українська школа Нам пишуть: Школа має на цілі зреформувати вихованє під гігієнічним і практичним оглядом та приготувати діти до суспільного житя. Прийняті будуть діти 5—10 року. При вписах треба предложити метрику, зглядно шкільче свідомство. Річна оплата вносить в школу 360 К, платний з горн по 90 К чвертьрічно, в шкільці 240 К річно, 60 К квартално. Вписове 10 К. В случаях гідних увглядненя, а також коли є 2 або 3 дітей в одного дому прислуге ім право знижки. Чвертьрічна оплата може бути розложена на місячні вати. Крім сего буде 5 місяць без латних, а 5 зі знижкою о 50 проц. В програму науки крім предметів народної школи входить наука модельованя, столярства, виріб забавок, рисунки, німецька мова на всіх степенях науки, окремих курс французської мови і праця в годі. При школі будуть курси для материй, учительок, провідних захоронок і сирітських захистів. Вписи відбудуть ся 2, 3 і 4. липня між 4. а 5. год. на Бєсіді вул. Костюшка 1 з. Сю нову укр. інституцію віддає заряд опції суспільности.

— Діти на село! Торжественне отворенє півосель відбудо ся в четвер 27. червня. На сю інтенцію відправив Ексц. Високопр. Митрополит в церкві св. Юра торжественну Службу Божу, по котрій звернув ся до зібраної м ложки з відповідною промовою. По Богодуженю дітвора удала ся до призначених шкіль, де приготовано для неї обід. Від четверга отже відбувають ся вже правильно прогульки молодіжи шкільної, котра дістає при тім смачний і здоровий харч, іменно: сніданє і обід. Тому, що за для трудности в прохарчованю не висилаєт ся сего року оселі на село, тому звертаємо ше раз увагу родичів на се, щоб всі діти користали з півосель; так сі, що зголосились на виїзд на село, як і сі, що на півоселі записали ся пригадуєм се длатого, бо багато з зголожених дітей не брало ше участи в дотеперішних прогуляках. Діти зі школи Шашкевича, Данила Шевченка (хлопячої) виділової Шевченка, школи вправ У. П. Т. і п. к. школи вправ мають шоденє перед 8 год. рано збирати ся в школі Шевченка при вул. Мохнацького ч. 12, звідки по сідданю під проводом п. учительок виходять на прогульки. Родичі, дбали о здоровлє своїх дітей, почини в як найбільшій мірі користати з добродійства півосель і хто ще не записав дитини, нехай поспішить зроби се як найскорше, бо реченєць триває лиш до 5. липня. Потрібні до визозненя павери дістануть в школі Шевченка (вул. Мохнацького 12).

— Український університет в Каміянці подільським Сей осени відкриваєт ся туг український державний університет, який на разі матиме два факультети: природничий і історично філольогічний.

— Поверат виселенців з Холмщини, П даяша і Волинн. Загальне число виселенців, передшущених через Ковель, вносить по донесеню департаменту при міністерстві внутршних справ 35 000 людей. Кожного дня переходить через Ковель 1500 до 2000 людай; в область австрійської окупації вернуло до тепер 30.000 людай (УГА).

ПОШЕРЛЯ.

Василь Томашан, найліпший і незабутний сив, уч. і кл. пїмн. в Перемишля, упокоїв ся в Бєсіді дня 18. червня 1918 в п'ятнадці 12. весни житя, заосмотрений найш. Тайнами. Щирий брат і товариш, полишаючи в горю і смутку опечалених родичів. В. Й. П.

Добрий і дбайливий го подар

асекурує від огню не тільки хату але й хатну обстанову, не тільки господарські будинки, але також господарські знаряди і продукти і то в Товаристві взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Русьна ч. 20. І в 3 2

НОВІОТЫ
Кіно „КОПЕРНИК“ від 27. червня
 вул. Коперника ч. 9. аж до відклику

„Чортівський яр“ прегарна народна драма на 3 дії з Ольгою Десмоном в головній ролі і значенита комедія на 4 дії **„МЕДОВІ МІСЯЦІ З ПЕРЕШКОДАМИ“**. Прегарна музика на народних мотивах! ХХХ 3-2

СЛОВІОТКА.

Середа, 3. липня 1918.
 Ніякі греко-кат. Методія сьмч. — римо-кат. Альфреда.
 Ватра: греко-кат.: Юлія. (П. Евк) — римо-кат. Іванка Кат.

„Чортівський яр“, прегарну народну драму на 3 дії з Ольгою Десмоном в головній ролі висвітлює тепер Кіно Коперник (вул. Коперника ч. 9.) Програму зачинає комедія п. н. „Макс Ліндер шапорю домашнього господарства“ і кінчить значенита комедія, яка викликає сальви сміу п. н. „Макс Ліндер оперус нягитки“ — та прегарні знімки з опери. Гурток фільгармонічної оркестри виконає ряд найкращих творів на народних мотивах.

Іскит з'ясує в IV. гімназії у Львові відбувся дня 1. червня 1918. З Українців зложили сей іскит: Іван Кухта (з відп.) і Іван Стефан Паньчак. 10 1-1

Секретаріат збіжової і товариної біржі у Львові подає до відома, що збір біржевий для торговлі плодами лісового господарства відбуде ся в середу дня 3. липня о год. 11. перед полуднем. 11 1-1

Заходом Філії Тав пва в Дрогобичі відчиняє ся 1. липня 1918 р в комнатах „Народного Дому“ в Дрогобичі приготвляючий курс до гімназії з укр. викладовою мовою. Зголошення на курс прийме і близших інформації, що до веденя курсу удале о. В. Кункевич в Дрогобичі. — Т. Кондрат голова, Осип Зяетник секретар. 15.

П. Андрій і Стефанія з Костів Круцька місто окремих повідомлень про їх вінчанє, котре відбуло ся 8 червня 1918 р. в Новім Селі, складають 50 К на скаржяльну поміч в Перемишлі. 14

Головний Виділ Товариства „Просвіта“ паниме сейчас до своєї канцелярії три сили маніпуляційні і одну канцелярну. Зголошувати ся устно і письменно в канцелярії „Просвіти“ Львів, Ринок ч. 10, II. поверх. 1. 2-3

При Філії Товариства „Сільський Господар“ в Бурштині засновано для повітових округів судових Бурштин і Болшівці канцелярню правної поради, приміщену в домі Філії читальні „Просвіти“ в Бурштині. 1. 2-5

Пазір і Старі будинки як хати, стодоли стайні всякого розміру в добрім стані т. є цілком здорове дерево, будовані в спосіб підгалляський, як і інших будівляних матеріалів достарчить фірма Рибак Тимотей Закопанє Катруся ч. 7. 1198 17-30

„Українська Korrespondenz“ — одинокий у країнський тижневик в німецькій мові. Кождий свідомий український громадянин повинен передплачувати сю часопись, бо якраз тепер українська справа дуже актуальна і треба чужинців як слід інформувати про наші політичні змаганя. Видаєцем є голова Народного Комітету д-р Кость Левицький, відповідальний редактор посол Володимир Сингалезич. Умови передплати такі: річно 20 корон, піврічно 10 корон. Гроші просимо слати: Wien XVIII, Karl Ludwigstrasse 3/15. Просимо поспішити ся з замовленнями, щоби видавництво могло усталити наклад, що при теперішній дорожнечі є дуже ванже.

Національний Музей у Львові (вул. Мехяцького ч. 42) вичинений для публіки у вітгорік і пятницю від 2-4 год. по полудні. 517 27-7

Субscriбуйте акції Українського Банку!

Український Банк* основуєть ся акційним капіталом трех мільонів корон, розділених на 7.500 акцій, кожда акція по 400 корон.

Головним завданєм „Українського Банку“ є: 1) придбанє селянському населеню землі, лісів і пасовищ дорогою парцеляції більших земельних посідлостей і взагалі віднесенє рільничого господарства, та 2) поширенє промислу у всіх його галузях, подвигненє господарського промислових підприємств та торговлі.

Акції „Українського Банку“ приносять посідачеві дохід у виді дивіденди. Акції є нерисною і безпечною льокацією капіталу; їх можна продати або дістати на їх застав позичку. Для кредитових товариств і зарбково-господарських стеваришень акції є дуже догідним способом льокації резервових фондів.

Посіданє п'ятьох акцій „Українського Банку“ дає посідачеві голос на загальних зборах акціонарів (членів Банку). Акціонарі, ще посіданють менше ніж п'ять акцій, можуть лучити ся між собою для установленя спільного повчовласника до участі в загальних зборах акціонарів.

Хто хоче стати членом „Українського Банку“, нехай негайно перешле правильно вповненє зголошенє і відповідну квоту, а се по 400 корон за акцію, а кромі того на безпосередню належитість по 4 кор. і на кошти конфекції по 4 мор., разом проте за кожду акцію по 408 корон на адресу: Товариство взаїмного кредиту „Дістер“ у Львові, вул. Руська ч. 20, вкладкова книжка ч. 11.200.

Повний проспект, зголошенє і почтові складанки висилають ся на жаданє. 103!

Комітет оскововатів „Українського Банку“.

КОНКУРС.

Тов. „Сирітський Захист“ в Перемишлі розписує отсим конкурс на принятє питомців до ремієничо-торговельної Бурси, яку вже отворено 15. мая с. р. Услівя принятя: 1. Місячна оплата вносить 100 К. з чого половину належить аложити в натураліях по можливо уміркованих цінах. 2. Кождий питомець мусить мати відповідану скількість біля, своє ліжко, свій сінник, свою постіль, відповідну одєжу й обуву. Першенство до приміщеня в бурсі мають воевні сироти, які можуть бути приняті також за причинками. Прочі місяця призначені для сиріт взагалі, з яких убогі можуть при оплаті осаннути значну вижжку. Інших приймаєть ся, о скільки стане місць. Хлопці поміщені в бурсі мають після вибору вступити на науку до ремесла, торговлі або иншого звая, а також можуть ходити до торговельної школи. На приготвляючий курс тої школи приймають з укінченою IV. кл. народної школи, на I. рік з укінченою II. класою середної школи.

Для хлопців торговельної школи призначені два от-члендній безплатні місяці, о які можуть старати ся сироти убогі і дильні з перемиського повіта, що зобов'язуть ся кінчити торговельну школу і вступити на практику до торговлі. — Виділ. 1326 2-2

НАДІСЛАНЕ.

Д-р СТЕФАН БРИКОВИЧ
 відчинив 1259 13-30
 адвокатську канцелярню в Тернополі.

ЛІКАР
Д-р В. ЯНОВИЧ
 вернув і ординує в Станіславові (дім п. Хованця коло почти). 1325 8-15

Володимир Дольницький
 с. радник висшого суду
 відкрив канцелярню адвокатську в Золочеві.

ОГОЛОШЕННЯ.

Цитрини
 в порошок, пакет вастуєць 8-10 центри. До чаю і печива. Пакет тільки 80 сот. Спеціальний порошок до в білок води кальонської. Пакет вистарчає на 1 літр води по 2 кор. поручен перуажері С ФЕДЕР. Львів, Свистуцька 7. 498 д 42-1

Особа пванна, світла, сонісна і працююча яка рзлує ся добре на господарстві сільським і доволі, глядає м сич господарній у свідченнях відп.: Давид, вул. Короленой Чайки 16, дзєрї 6, у п Чайкинської 4 1-2

Жінка старша, чєска і статочна, потрібна зарпа до зарпду дому Знанє сільського домашнього господарства, героду, кухні кочєсє. Зголошеня в поданні винок на адресу: о Вань Заланія ч. Рогатин, 5а 1-2

Студент універзтату або вищої гімназії надає вільне аянтя. Зголошеня в поданні винок до ч. Заланія, Заланія п. Рогатин. 56 1-2

Глядає паночєм, матуристки до приготвленя учєнєв 4-01 ч. до вступного іспиту до гімназії. Услівє після умови. О. оляня гірська — гара та близько міста. Зголошеня на адресу: Т. Перєвє, упр. шєколє в Рєжєвє руськєй біля Горляць. 7 1-3

Інтєл'гентна пристійна Українка з пєсагом, яка бравє азнакомства, півнає чесного пристійного мужика, в середнім віді в матрімоніальній цілі. Листи на аяси прєшу слати від А. Д. Peste restante Угриня. 13

Прийму інтєл'гентну сирєту до двоїтного хлєбєчка. Тимонинькєй, власнєтєль дїбр Донгоула, п. Дєбїцї. 137 3-3

Пошукує пєвєди при господарствє на сєлі навряджє у свєдєнєкє відпєцє, українє середнього віку. Говорєть по німєцькє розумїє ся добре на кухнї і господарствї. Була вже у свєдєнєкє і жан добрі сїдлопта. — Зголошеня під адресою: Гранд Готєль, Рашєв, вул. Новє Місто 21. 11 1 2-2

Земельний Банк Гіпотечний

у Львові, вул. Підвале ч. 7.
 прийме три бюрові снли.
 Письменні зголошеня з долучєнєм відтисєвє сїдлопта належить вносити до Дирекції Банку. VII. 3 3

Важне для Ви. П. Гімназієтєв і Семінарїєтєв

Таньчаковський Ісєсїф: „Українськє польськє термінольоґїя“, зі збіркою чужих слів до шкільної і приватної науки. Цїна 2 К з перєсїлкою почтовою 3 К.
 Заможєдєля в книгазни А. БАРДАХА, Львів, вул. Краківськє ч. 4. 1374 1-3

Двоє малих дївчат до лєманя газет і одностєпєнє до учєнїкє до практикє з укінченєю 6. класою видїловою або 2. класою гімназї, замєшкєлєх у Львові, приймє друкарня „Дїла“, Львів, Ринок ч. 10. II. пов.

Літературні новини.

Українська Видавнича Спілька у Львові

ул. Чарнецького, ч. 24, відчинивши по інвазії свою діяльність, видає двє отї книжки:

- У першій сєрїї (більшій):
1. Василь Свєвєчик, Дорога, другє виданє. З образками Олєни Кульчицькєй. . . К 25
 2. Марко Вєвчок, Народні оповіданя т. I, новє виданє. . . 30
 3. Вол. Гнатюх, Народні новєлі. З образками Волєд. Кєбринськєго . . . 25
 4. Авєд. Мартович, Забобон, повість . . . 60
 5. Авєд. Гнатюх, Народні байки з образками Микити Вєхєра (пєсадонїм) . . . 40
 6. Гуєстєв Гєєрштєм, Мрїї Карїни Бранат, повість . . . 30

- У другій сєрїї (меншій):
1. Микєла Гєгєль Вїд, другє виданє, в перєкладї Ів. Крєзєцькєго . . . 04
 2. Василь Паньєко, Олігархїя і демократїя . . . 04
 3. Орєст Лєвицький, Нєсподіваний шлюб, бувальщина . . . 04
 4. Михайло Лєвинськєй, Тї, що від нас відїшли (сїм нєкрольєгїв) . . . 04

Українська Видавнича Спілька приймє далї у дїлє (один удїл 50 кор., 2 ков. вписовє) у дозвїєнє числї.

Головний склад видань у Книжнї Наук Тов. ім. Шевченка. Львів, Ринок ч. 10. 10-

„СВОБОДА“

популярний тижневик, виходить кожної суботи; дає огляд нашого сучасного національного життя і всесвітніх подій. Окремі сторінки тижневика присвячені господарці воєнного часу. Кожен номер містить інтересний фїлєгон. — Щорічна передплата вносить піврічна 5 К., квартальна 2 К. 50 с.